МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Медичний факультет
(назва факультету)

Кафедра педіатрії
(назва відділу)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової та педагогічної роботи
_____ Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
"__01"_____09_____2024

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ

Медичний факультет, курс 6
Навчальна компонента - «ПЕДІАТРІЯ»

Затверджено:
Засідання кафедри педіатрії _____
Одеський національний медичний університет

Протокол №_1___ від 29 _____08_____ 2024___ р.

Завідувач кафедри _____ (Микола АРЯЄВ.)
(підпис) (Прізвище, ім'я)

2024 р

Перезатверджено:
Засідання кафедри педіатрії
Одеський національний медичний університет
Протокол № _1__від__ 26_____08_____2025___р.

Завідувач кафедри_____Микола АРЯЄВ

Розробники: проф. Микола АРЯЄВ, доцент Віктор БІРЮКОВ, доцент Лариса КАПЛІНА, доцент Людмила СЕНЬКІВСЬКА, доцент Роман ПАПІНКО, доцент Максим ФЕДІН, доцент доктор філософських наук Дарія КОЛОМІЄЦЬ, к.мед.н. асистент Віра Коропець, асистент Любов БРАТКОВА

Примітка. У разі публікації методичних розробок як самостійної друкованої роботи вчена рада факультету надає рекомендацію до публікації за наявності двох рецензій, одна з яких зовнішня — від рецензента іншого закладу вищої освіти.

Практичні заняття.

Змістовий модуль №3 «Диференційна діагностика найбільш поширених захворювань системи кровообігу у дітей. Невідкладна допомога при основних невідкладних станах»

Практичне заняття №34- 36

Тема 10. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при запальних та незапальних захворюваннях серцево-судинної системи у дітей. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.

Практичне заняття №37-39

Тема 11. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Лікування хронічної серцевої недостатності.

Практичне заняття №40-42

Тема 12. Диференційна діагностика порушень серцевого ритму та провідності у дітей. Невідкладна допомога при пароксизмальних порушеннях ритму та Морган'ї-Адамс-Стокс - синдромі.

Практичне заняття №43-45

Тема 13. Диференційна діагностика системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей.

Мета: Набуття здобувачем вищої освіти знань та формування елементів професійних компетентностей у галузі педіатрії з відділення кардіології **.**

Тема 10. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при запальних та незапальних захворюваннях серцево-судинної системи у дітей. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.

Тема 11. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Лікування хронічної серцевої недостатності.

Тема 12. Диференційна діагностика порушень серцевого ритму та провідності у дітей. Невідкладна допомога при пароксизмальних порушеннях ритму та Морган'ї-Адамс-Стокс - синдромі.

Тема 13. Диференційна діагностика системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей.

Основні поняття:

Тема 10. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при запальних та незапальних захворюваннях серцево-судинної системи у дітей. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.

Провідні клінічні симптоми та синдроми запальних та незапальних захворювань серцево-судинної системи у дітей, що супроводжуються кардіомегалією (кардити, кардіоміопатії). Дані лабораторних та інструментальних досліджень при запальних та незапальних хворобах серця.

Тактика ведення хворого при запальних та незапальних хворобах, серця у дітей. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності. Диспансерне спостереження.

Тема 11. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Лікування хронічної серцевої недостатності.

Провідні клінічні симптоми та синдроми захворювань серцево-судинної системи у дітей, що супроводжуються кардіомегалією (вроджені та набуті вади серця). Дані лабораторних та інструментальних досліджень при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Тактика ведення хворого при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Лікування та профілактика хронічної серцевої недостатності. Диспансерне спостереження.

Тема 12. Диференційна діагностика порушень серцевого ритму та провідності у дітей. Невідкладна допомога при пароксизмальних порушеннях ритму та Морган'ї-Адамс-Стокс - синдромі.

Провідні клінічні симптоми та синдроми при порушенні серцевого ритму: екстрасистолії, пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, синоатриальній блокаді, повній атріовентрикулярній блокаді. Клінічні варіанти перебігу пароксизмальної тахікардії і миготливої аритмії у дітей. Дані інструментальних досліджень при екстрасистолії, пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, синоатриальній блокаді, повній атріовентрикулярній блокаді. Диференційна діагностика екстрасистолії, пароксизмальної тахікардії, миготливої аритмії, синоатриальної блокадиі, та повної атріовентрикулярної блокади. Тактика ведення хворого при порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей. Надання екстреної допомоги при пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, Морган'ї-Адамс-Стокс-синдромі у дітей. Профілактика порушень серцевого ритму та провідності у дітей.

Тема 13. Диференційна діагностика системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей.

Провідні клінічні симптоми та синдроми при ювенільному ідіопатичному артриті, системному червоному вовчаку, гострій ревматичній лихоманці, дерматоміозиті, склеродермії, хворобі Кавасакі, вузликовому поліартеріїті та інших системних васкулітах у дітей. Клінічні варіанти перебігу та ускладнення системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей. Дані лабораторних та інструментальних досліджень при системних захворюваннях сполучної тканини та системних васкулітах у дітей. Диференційна діагностика системних захворювань сполучної тканини та

системних васкулітів у дітей. Диференційна діагностика артритів у дітей. Тактика ведення хворих при системних захворюваннях сполучної тканини та системних васкулітах у дітей. Первинна та вторинна профілактика гострої ревматичної лихоманки у дітей. Диспансерне спостереження.

Обладнання: мультимедійна презентація на тему, ноутбук, комплект електрокардіограми при гострій серцевій недостатності у дітей, відеофільм про порушення кровообігу, рентгенівські знімки органів грудної клітки з різною патологією, збір аускультативних шумів, клінічні випадки.

План

1. Організаційний момент (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети уроку, мотивація абітурієнтів до вивчення теми).

2. Контроль опорних знань:

Обладнання: мультимедійна презентація за темою уроку, ноутбук. Тематичний хворий (за наявності).

Тривалість кожного заняття 2 години

Тема 10. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при запальних та незапальних захворюваннях серцево-судинної системи у дітей. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності.

Провідні клінічні симптоми та синдроми запальних та незапальних захворювань серцево-судинної системи у дітей, що супроводжуються кардіомегалією (кардити, кардіоміопатії). Дані лабораторних та інструментальних досліджень при запальних та незапальних хворобах серця. Тактика ведення хворого при запальних та незапальних хворобах, серця у дітей. Невідкладна допомога при гострій серцевій недостатності. Диспансерне спостереження.

Тема 11. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Лікування хронічної серцевої недостатності.

Провідні клінічні симптоми та синдроми захворювань серцево-судинної системи у дітей, що супроводжуються кардіомегалією (вроджені та набуті вади серця). Дані лабораторних та інструментальних досліджень при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Диференційна діагностика ціанозу, задишки, кардіомегалії при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Тактика ведення хворого при вроджених та набутих вадах серця у дітей. Лікування та профілактика хронічної серцевої недостатності. Диспансерне спостереження.

Тема 12. Диференційна діагностика порушень серцевого ритму та провідності у дітей. Невідкладна допомога при пароксизмальних

порушеннях ритму та Морган'ї-Адамс-Стокс - синдромі.

Провідні клінічні симптоми та синдроми при порушенні серцевого ритму: екстрасистолії, пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, синоатриальній блокаді, повній атріовентрикулярній блокаді. Клінічні варіанти перебігу пароксизмальної тахікардії і миготливої аритмії у дітей. Дані інструментальних досліджень при екстрасистолії, пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, синоатриальній блокаді, повній атріовентрикулярній блокаді. Диференційна діагностика екстрасистолії, пароксизмальної тахікардії, миготливої аритмії, синоатриальної блокадиі, та повної атріовентрикулярної блокади. Тактика ведення хворого при порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей. Надання екстреної допомоги при пароксизмальній тахікардії, миготливій аритмії, Морган'ї-Адамс-Стокс-синдромі у дітей. Профілактика порушень серцевого ритму та провідності у дітей.

Тема 13. Диференційна діагностика системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей.

Провідні клінічні симптоми та синдроми при ювенільному ідіопатичному артриті, системному червоному вовчаку, гострій ревматичній лихоманці, дерматоміозиті, склеродермії, хворобі Кавасакі, вузликовому поліартеріїті та інших системних васкулітах у дітей. Клінічні варіанти перебігу та ускладнення системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей. Дані лабораторних та інструментальних досліджень при системних захворюваннях сполучної тканини та системних васкулітах у дітей. Диференційна діагностика системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів у дітей. Диференційна діагностика артритів у дітей. Тактика ведення хворих при системних захворюваннях сполучної тканини та системних васкулітах у дітей. Первинна та вторинна профілактика гострої ревматичної лихоманки у дітей. Диспансерне спостереження.

3. Формування професійних навичок (оволодіння навичками спілкування, диспансеризація, визначення схеми лікування, лабораторні дослідження тощо):

1. Оволодіння навичками спілкування та диспансеризація хворого з ціанозом, задишкою, кардіомегалією при захворюваннях серцево-судинної системи.

2. Оцінка переліку клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень та їх оцінка під час діагностики та лікування дітей із захворюваннями серцево-судинної системи, що супроводжуються ціанозом, задишкою, кардіомегалією.

3. Формування вміння встановлювати попередній та клінічний діагноз у дитини із захворюванням серцево-судинної системи.

4. Формування вмінь визначати принципи лікування, необхідний режим і характер харчування дитини із захворюваннями серцево-судинної системи, що супроводжуються ціанозом, задишкою, кардіомегалією.

5. Формування вмінь діагностувати гостру та хронічну серцеву недостатність при захворюваннях серцево-судинної системи у дітей.

6. Формування вмінь визначати тактику та надавати невідкладну медичну допомогу при гострій серцевій недостатності та інших невідкладних станах у дітей із захворюваннями серцево-судинної системи.

7. Вміння визначати тактику ведення осіб , які перебувають на диспансерному спостереженні з приводу захворювань серцево-судинної системи.

8. Вимоги до результатів роботи, в т.ч. для реєстрації: обґрунтування клінічного діагнозу на підставі скарг, даних анамнезу хвороби та життя, клінічного огляду, лабораторних та інструментальних досліджень.

9. Визначення тактики ведення, включаючи надання невідкладної допомоги (препарати, дози, кратність введення, шлях введення).

10. Оволодіння навичками спілкування та диспансеризація хворого з порушенням серцевого ритму та провідності.

11. Оволодіння навичками визначення необхідного переліку клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень та їх оцінки під час діагностики та лікування дитини з порушеннями серцевого ритму та провідності.

12. Формування вміння встановлювати попередній та клінічний діагноз у дитини з порушенням серцевого ритму та провідності.

13. Формування вмінь визначати принципи лікування, необхідний режим і характер харчування дитини з порушенням серцевого ритму і провідності.

14. Формування вмінь діагностувати невідкладні стани при порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей.

15. . Оволодіння навичками спілкування та диспансеризації хворого на системне захворювання сполучної тканини та системний васкуліт.

16. Оволодіння навичками визначення необхідного переліку клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень та їх оцінки під час діагностики та лікування дитини із системним захворюванням сполучної тканини та системним васкулітом.

17. Формування вміння встановлювати попередній та клінічний діагноз у дитини із системним захворюванням сполучної тканини та системним васкулітом.

18. Формування вмінь визначати принципи лікування, необхідний режим і характер харчування дитини з системним захворюванням сполучної тканини та системним васкулітом.

19. Формування вмінь діагностики невідкладних станів при системних захворюваннях сполучної тканини та системних васкулітах у дітей.

20. Формування вмінь визначати тактику та надавати невідкладну медичну допомогу при невідкладних станах у дітей із системними захворюваннями сполучної тканини та системними васкулітами.

21. Вміння визначати тактику ведення дітей, які перебувають на диспансерному спостереженні з приводу системних захворювань сполучної тканини та системних васкулітів.

22. Вимоги до результатів роботи, в т.ч. для реєстрації: обґрунтування клінічного діагнозу на підставі скарг, даних анамнезу хвороби та життя, клінічного огляду, лабораторних та інструментальних досліджень. Визначення тактики ведення, включаючи надання невідкладної допомоги (препарати, дози, кратність введення, шлях введення).

4. Підбиття підсумків: контрольні матеріали заключного етапу заняття: розв'язування двох клінічних задач за темою заняття, відповідь на 50 контрольних робіт з розділу кардіології (за потреби), тестування, структурований іспит (наприкінці модуля).

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Клінічна педіатрія: навчальний посібник: у 2 т. Т. 2 / М. Л. Аряєв, Л. І. Сеньківська, Н. Г. Лотиш та ін. – Одеса : Олді+, 2025. – 222 с.
2. Неонатологія: підручник у 3 т. / Т. К. Знаменська, Ю.Г. Антипкін, М.Л. Аряєв та ін.; за ред. Т.К. Знаменської. Львів: Видавець Марченко Т.В., 2020, Т. 1. 407 с; Т. 2. 455 с.; Т 3. 379 с.
3. Нельсон підручник педіатрії, 2 том компл. Редакція: 21 ст. 2019 р. Формат PDF. http://pediacalls.com/e-books/nelson-textbook-of-pediatrics-21st-edition/
4. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани. / за ред. Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса: ОНМедУ, 2017. 280 с..
5. Підручник Нельсона з педіатрії. Expert Consult Premium Edition. Розширені онлайн-функції та друковане 19-те видання ISBN-13: 978-1437707557
6. Педіатрія: підручник у 2 т. / за ред. Аряєва М.Л., Котової Н.В. Т. 2. Захворювання дітей раннього віку. Пульмонологія. Алергологія. Кардіологія. Гастроентерологія. Нефрологія. ВІЛ-інфекція. Первинна медико-санітарна допомога, 2014. 312 с.

Додаткова:

1. Пульсоксиметричний скринінг критичних вроджених вад серця у новонароджених клінічна настанова, заснована на доказах, 2022
2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 18 липня 2024 року № 1259 СТАНДАРТ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВА РЕАНІМАЦІЯ У ДІТЕЙ (базові та розширені заходи)
3. Екстрена медична допомога: новий клінічний протокол (наказ МОЗ України від 05.06.2019 №1269).
4. Клініка та синдромна терапія невідкладних станів у дітей : посібник / В. Ф. Лобода, Є. Ф. Бузько, Л. М. Слободян [та ін.]. – 2-ге вид., без змін. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. – 207 с. – (Лікарська практика).
5. Настанова 00650. Суглобовий статус дитини з симптомами артриту

Настанови на засадах доказової медицини. Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd 2017-02-08 http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00641&format=pdf
6. Настанова 00656. Ювенільний ідіопатичний артрит (ювенільний ревматоїдний артрит) Настанови на засадах доказової медицини. Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd 2017-01-20 http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00594&format=pdf
7. Діагностика, лікування та профілактика артеріальної гіпертензії у дітей та підлітків (другий перегляд). - 2019. Режим доступу : http://abbottgroth.ru/files/articles/6036/1277806886711.pdf .

Електронні інформаційні ресурси

1. https://www.pediatrics.od.ua/
2. http://moz.gov.ua
3. https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-14092021--1945-pro-zatverdzhennja-unifikovanogo-klinichnogo-protokolu-pervinnoi-medichnoi-dopomogi-integrovane-vedennja-hvorob-ditjachogo-viku
4. http://pediacalls.com/e-books/nelson-textbook-of-pediatrics-21st-edition/
5. https://www.ama-assn.org/about
6. https://www.facebook.com/AmericanMedicalAssociation/
7. www.oapn.od.ua
8. www.who.int
9. https://www.dec.gov.ua/mtd/home/
10. https://www.dec.gov.ua/mtd/home/
11. http:// bma.org.uk
12. http:// www.gmc-uk.org
13. http://www.bundesaerztekammer.de
14. International Pediatric Association (IPA) https://www.who.int/workforcealliance/members_partners/member_list/ipa/en/